

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de Minister en Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 15 november 2016 over de Voortgangsrapportage Aanpak Regeldruk Onderwijs 2015–2016 (Kamerstuk 29 546, nr. 26). Vragen zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Wolbert

De adjunct-griffier van de commissie,
Boeve

INHOUDSOPGAVE	blz.
I Vragen en opmerkingen uit de fracties	2
1 Algemeen	2
2 De uitkomsten van het Meldpunt regeldruk PO	3
3 De voortgang van het experiment Regelluwe scholen PO en VO	3
4 Regeldrukvermindering rondom de onderwijsovereenkomst in het MBO en de pilot Onderwijs Ontregeld	4
5. Vragen en opmerkingen over de bijlage «Actiepunten Regeldrukagenda 2014–2017»	5
II Reactie van de Minister en Staatssecretaris	6

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

1 Algemeen

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de Voortgangsrapportage Aanpak Regeldruk Onderwijs 2015–2016. De leden zijn verheugd dat de regeldruk in het onderwijs verder wordt aangepakt, bijvoorbeeld via het traject «Operatie Regels Ruimen». Dit plan past goed in de stofkamoperatie in het onderwijs, zoals die is vastgelegd in het huidige regeerakkoord. Voornoemde leden vinden het van groot belang dat docenten niet onnodig gehinderd worden in het lesgeven door te hoge regeldruk. Verminderde regeldruk levert meer werkplezier op en kan ook leiden tot betere onderwijsprestaties omdat er meer tijd ten goede komt aan het lesgeven. De leden hebben met interesse kennisgenomen van het feit dat regeldruk niet altijd wordt veroorzaakt door bestaande wet- en regelgeving die bij de overheid vandaan komt. De leden vinden het jammer dat er nog te vaak wordt gedacht dat regeldruk alleen veroorzaakt wordt door de overheid en dat het daarom ook alléén aan de overheid is om deze problemen op te lossen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de Voortgangsrapportage Aanpak Regeldruk Onderwijs 2015–2016. De Regeldrukagenda Onderwijs 2014–2017, die uitvoering geeft aan de afspraken in het Regeerakkoord¹ en het Nationaal Onderwijsakkoord², is in lijn met de wens van deze leden om de ervaren lastendruk voor docenten te verminderen. Deze leden merken op dat men alleen goede en betrokken docenten voor de klas zal krijgen door goede arbeidsvoorwaarden en een prettig werkklimaat te scheppen. Een acceptabele werkdruk is daarbij van groot belang, zo menen zij.

De leden vinden het goed dat de komende tijd ook aandacht zal worden besteed aan de interne regeldruk, regels en afspraken die onderwijsinstellingen of samenwerkingsverbanden zichzelf opleggen. De leden hebben wel enkele vragen naar aanleiding van de Voortgangsrapportage Aanpak Regeldruk Onderwijs 2015–2016 en de actiepunten Regeldrukagenda 2014–2017.

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de Voortgangsrapportage Aanpak Regeldruk Onderwijs 2015–2016. Zij hebben naar aanleiding hiervan nog enkele vragen.

¹ Bruggen slaan, Regeerakkoord VVD – PvdA d.d. 29 oktober 2012

² Nationaal Onderwijsakkoord d.d. 19 september 2013

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de voortgangsrapportage met betrekking tot de vermindering van regeldruk in het onderwijs. Zij hebben hierover nog enkele opmerkingen en vragen.

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de inspanningen die verricht zijn om overbodige lasten te beperken. Zij hebben nog enkele vragen over het middelbaar beroepsonderwijs.

2 De uitkomsten van het Meldpunt regeldruk PO

De leden van de SP-fractie wijzen erop dat uit het Meldpunt regeldruk PO³ onder andere blijkt dat veel regeldruk wordt ervaren bij passend onderwijs. De melders pleiten dan ook voor het gebruik van eenduidige en niet te ingewikkelde formats en formulieren. Daarnaast geven zij aan dat het handig zou zijn als elke instantie bij elk samenwerkingsverband hetzelfde formulier zou hanteren, aldus het Eindrapport regeldruk in het primair onderwijs. Zou dit niet een (simpele) oplossing zijn voor de ervaren regeldruk als het gaat om passend onderwijs vragen de leden van deze fractie. Daarnaast wijzen deze leden er op dat de Staatssecretaris begin 2017 gaat starten met het project Operatie Regels Ruimen. Hij vergelijkt het met tv-programma's zoals Herrie in de Keuken of Rob's Grote Tuinverbouwing. Vindt de Staatssecretaris het niet verwerpelijk om de aanpak van regeldruk in het onderwijs te vergelijken met tv-programma's, zo willen deze leden weten. Deelnemende scholen zullen worden gevolgd door een camerateam. Wat is hiervan de toegevoegde waarde, vragen de leden van deze fractie. Wat betreft deze leden is dit project symbolisch en zou het geen doorgang mogen vinden. Weten scholen wat betreft de Staatssecretaris zelf niet wat er beter kan en hoe zij dit voor elkaar kunnen krijgen? Daarnaast zijn de leden benieuwd naar de alternatieven die de Staatssecretaris ziet om scholen te ondersteunen bij de aanpak van regeldruk in plaats van Operatie Regels Ruimen.

De leden van de D66-fractie zien een aantal positieve ontwikkelingen en richtingen in de regeldrukagenda, bijvoorbeeld waar het gaat om het goed onder de loep nemen van de noodzakelijkheid van bestaande regels en processen, pilots om de regeldruk tegen te gaan, en het op school bespreekbaar en inzichtelijk maken van de regeldruk.

Deze leden hebben echter met grote verbazing kennisgenomen van het voornemen om «een hulpteam» in te zetten die «een reddingsoperatie» op scholen gaan opzetten, geïnspireerd door programma's als «Herrie in de Keuken» en «Robs Grote Tuinverbouwing», waarbij «mensen voor de camera bij de hand worden genomen». Deze leden vinden dat hiermee leraren en schoolbesturen niet serieus worden genomen in de aanpak van dit probleem. Waar in het onderwijsveld heeft de Staatssecretaris gehoord dat dit een goed idee zou zijn?

De leden vragen voorts naar de aanpak van de regeldruk die deels ook wordt veroorzaakt door andere actoren dan OCW. Wordt hierbij ook gekeken naar nauw aan onderwijs verwante zaken zoals samenwerking met kinderopvang en jeugdzorg, zo vragen zij.

3 De voortgang van het experiment Regelluwe scholen PO en VO

De leden van de VVD-fractie merken op dat uit onderzoek is gebleken dat regeldruk voornamelijk veroorzaakt wordt door registratieverplichtingen die uit de uitvoeringsketen van de school zelf komen. De leden vinden het traject «Operatie Regels Ruimen» dan ook een creatieve aanpak die ook heel effectief zou kunnen zijn. De leden zouden graag van de Staatssecretaris willen horen hoeveel scholen zich hebben gemeld voor dit traject.

³ PO: Primair Onderwijs

Daarnaast zijn de leden benieuwd welke criteria er verbonden zijn aan het deelnemen aan dit traject. De voornoemde leden vinden het dan ook van groot belang dat scholen zelf het initiatief nemen om de regeldruk voor leraren te verminderen. De leden van deze fractie vinden het dan ook jammer dat dit door anderen soms moedwillig anders gepercipieerd wordt. Ten slotte, willen de leden graag van de Staatssecretaris weten hoe hij scholen wil aanmoedigen om zélf iets te doen aan de hoge regeldruk in het onderwijs.

De leden van de SP-fractie vragen of het experiment Regelluwe scholen PO en VO⁴ bijdraagt aan een verlaging van regeldruk op alle scholen al dan niet excellent. In hoeverre worden de uitkomsten van het experiment met andere scholen gedeeld? En in hoeverre mogen niet-excellente scholen dan ook gebruik maken van geboden oplossingen voor lagere regeldruk of innovatie van onderwijs, willen deze leden weten.

De leden van de D66-fractie zijn van mening dat deelname aan het experiment Regelluwe scholen niet afhankelijk zou moeten zijn van een excellent predicaat. Zij vinden dat ook andere scholen baat kunnen hebben van vermindering van de regeldruk, eventueel op onderdelen, en dat een predicaat niets zegt over de zorgvuldigheid van dit proces.

4 Regeldrukvermindering rondom de onderwijsovereenkomst in het MBO en de pilot Onderwijs Ontregeld

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de regeldrukvermindering rondom de onderwijsovereenkomst in het MBO⁵ en de pilot «Onderwijs Ontregeld» en hebben naar aanleiding daarvan enkele opmerkingen en vragen.

De leden zijn verheugd dat er wordt gekeken naar digitale mogelijkheden voor het ondertekenen van de onderwijsovereenkomst tussen de student en de mbo-instelling. Wel willen de leden graag benadrukken dat de studenten zelf ook hun verantwoordelijkheid dienen te nemen in dit proces. De leden kijken uit naar de uitkomst van het onderzoek naar de mogelijkheid tot digitale ondertekening van de onderwijsovereenkomst. De leden zijn daarnaast erg geïnteresseerd in de pilot «Onderwijs ontregeld». De leden hopen daarbij dat flexibilisering kan leiden tot meer maatwerk in het onderwijs waar nodig. De leden willen daarbij graag weten wat de Minister zal doen met de nieuwe inzichten die uit de resultaten van de pilot komen. Is de Minister bereid om deze pilot uit te breiden naar andere mbo-instellingen om zo meer inzichten te krijgen? Deze leden vermoeden namelijk dat er meer mbo-instellingen zijn die baat kunnen hebben bij een deelname aan de pilot «Onderwijs Ontregeld».

De leden van de SGP-fractie vragen welke inspanningen worden verricht om het aantal wijzigingen van de onderwijsovereenkomst te beperken. Zij vragen bijvoorbeeld in hoeverre een wijziging van een keuzedeel tot wijziging van de overeenkomst dient te leiden.

De leden vragen in hoeverre het mogelijk is de verantwoording over keuzedelen in het jaarverslag te beperken, bijvoorbeeld door het aantal keuzedelen dat gekozen is via andere monitors te laten verlopen. De leden vragen voorts of het kabinet klachten herkent van instellingen dat de slaag- zakregeling onnodig complex is en tot veel lasten leidt. Op welke wijze wordt hierin aan instellingen tegemoet gekomen, zo vragen zij. De leden willen daarnaast weten in hoeverre instellingen ruimte hebben om minder onderwijstijd aan deelnemers aan te bieden wanneer dat volgt uit

⁴ VO: Voortgezet Onderwijs

⁵ MBO: Middelbaar Beroepsonderwijs

het maatwerkprogramma dat is ingericht. Deelt het kabinet de mening dat in zulke gevallen recht op bekostiging dient te bestaan, zo vragen zij.

5 Vragen en opmerkingen over de bijlage «Actiepunten Regeldrukagenda 2014-2017»

Acties onderwijsbreed

Aanpak knelpunten passend onderwijs – Regeldrukagenda

De leden van de PvdA-fractie merken op dat leraren nog steeds erg veel bureaucratie ervaren rond passend onderwijs. In het aankomend najaar wordt voor de tweede keer een bureaucratiemeting uitgevoerd, waarin wordt onderzocht wat de oorzaken zijn van de ervaren bureaucratie. De leden kijken uit naar de uitkomsten van deze bureaucratiemeting en zouden graag zien dat er gesnoeid wordt in het aantal regels rond passend onderwijs. Ook krijgen de leden regelmatig signalen vanuit scholen in het (v)so⁶ dat zij veel bureaucratie ervaren bij het aanvragen van tlv's⁷ bij met name de leerlingen die het samenwerkingsverband moet herindiceren. In de actiepunten wordt gewezen op een creatieve oplossing om dit probleem aan te pakken, namelijk meer overleg tussen het samenwerkingsverband en de scholen voor (v)so over leerlingen voor wie een tlv moet worden aangevraagd. Worden dergelijke oplossingen breed gedeeld en toegepast? Is dit een structurele oplossing voor de problemen rond de tlv, zo vragen de leden.

Vergroten rol MR in slimme organisatie

Door melders aan het Meldpunt regeldruk PO wordt vaak gewezen naar de onderwijsinspectie als bron van registratieverplichtingen, ook bij registraties waar feitelijk geen wettelijke verplichting aan ten grondslag ligt en waar de oorzaak voor de registratie feitelijk in de uitvoeringsketen ligt. Er wordt door hen een grote verantwoordingsdruk aan de onderwijsinspectie gevoeld⁸. Ziet het kabinet mogelijkheden om dit gevoel van verantwoordingsdruk aan de onderwijsinspectie verder te verminderen? Is het kabinet bereid scholen opnieuw te wijzen op welke registraties wettelijk verplicht zijn en hen zo bewust te maken van welke regels zij zichzelf opleggen?

De leden van deze fractie staan zeer positief tegenover het traject «Operatie Regels Ruimen» en zouden graag zien dat scholen binnen de po- en vo-sector handvatten krijgen om intern kritisch naar hun eigen regels te kijken. Deze leden denken, naast dat het goed is om scholen bewust te maken van de regels die ze zichzelf opleggen, dat de MR⁹ hier een belangrijke rol kan spelen. De leden hechten aan de inspraak van de MR. Zij zijn dan ook verheugd om te lezen dat er al extra training en voorlichting wordt gegeven aan de MR-en, zodat zij goed op de hoogte zijn van hun wettelijke bevoegdheden en hoe deze kunnen worden ingezet. Wat zijn de ervaringen met het project Versterking Medezeggenschap? Is het kabinet in voldoende mate tevreden over de mogelijkheden van de MR-en om invloed uit te oefenen en maken MR-en hier voldoende gebruik van? Ziet het kabinet redenen en mogelijkheden om de MR-en hier nog verder in te ondersteunen, zo vragen deze leden.

⁶ vso: voortgezet speciaal onderwijs

⁷ tlv: toelaatbaarheidsverklaring

⁸ Regeldruk in het primair onderwijs, p. 39.

⁹ MR: Medezeggenschapsraad

Doorbraak forceren om digitale systemen op elkaar te laten aansluiten

De leden van de PvdA-fractie merken op dat uit het rapport «Regeldruk in het primair onderwijs» blijkt dat een belangrijk deel van de last wordt veroorzaakt doordat er veel dubbel geadmineistreerd moet worden, omdat systemen en formats niet op elkaar aansluiten. Het meermaals invoeren van dezelfde gegevens in verschillende systemen en het opleveren van dezelfde informatie in een andere vorm is een frustratie van een substantieel deel van de respondenten¹⁰. Uit de actiepunten Regeldrukagenda 2014–2017 blijkt dat hier al aandacht voor is. Is de Minister van mening dat de afspraken die zijn gemaakt over het LAS systeem tussen leveranciers, educatieve uitgeverijen de PO-raad en Kennisnet voldoende zijn om dit probleem te verhelpen? Ziet de Minister nog verdere noodzaak om samen met scholen te inventariseren waar formats en systemen verder geüniformeerd kunnen worden? Is het kabinet voornemens in kaart te brengen waar degenen die verantwoordelijk zijn voor de aanschaf van systemen bij hun keuzes meer alert op zouden moeten zijn zodat ook in de toekomst een goede uitwisseling tussen systemen gegarandeerd wordt?

Acties middelbaar beroepsonderwijs

Verkenning naar een digitale ondertekening van onderwijs- en praktijkovereenkomst

De leden van de PvdA-fractie verwijzen in hun inbreng naar het onderzoeken van de mogelijkheid tot digitale ondertekening van de onderwijs-overeenkomst. Hierover zullen zo snel mogelijk nadere mededelingen worden gedaan. Deze leden zouden graag zien dat deze digitale ondertekening zo spoedig mogelijk wordt gerealiseerd. Kan de Minister aangeven op welke termijn zij verwacht dat de digitale handtekening van de onderwijsovereenkomst in gebruik kan worden genomen en wat de voorlopige resultaten van de tests met ondertekening via DigiD op de diverse mbo-instellingen zijn?

Overige opmerkingen

De leden van de PvdA-fractie zien dat het gebruik van ict nog niet op alle scholen optimaal werkt, terwijl dit wel in grote mate zou kunnen bijdragen aan het verminderen van de regeldruk. In het Doorbraakproject wordt gezamenlijk gewerkt aan de inzet van ict in het onderwijs. Maar ook docenten hebben goede digitale vaardigheden nodig om ict in te zetten in de klas. Kan het kabinet een overzicht geven van de wijze waarop docenten op dit moment werken aan de ontwikkeling van hun digitale vaardigheden en op welke wijze die vaardigheden kunnen worden ingezet om de regeldruk te verminderen in de klas, zo vragen deze leden.

II Reactie van de Minister en Staatssecretaris

¹⁰ Regeldruk in het primair onderwijs, p. 38.